

Dôležité informácie pre oznamovateľov podľa zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“)

Pre skupinu ZSE, jej manažérov, zamestnancov a akcionárov sú transparentné a udržateľné obchodné vzťahy, dobrá pracovná atmosféra a zodpovedné podnikanie mimoriadne dôležité.

S cieľom zabezpečenia týchto štandardov, ako aj dodržiavania zákonov a pravidiel, ktoré sú pre skupinu ZSE prioritou, zriadila skupina ZSE komunikačné kanály na oznamovanie podozrení z nezákonného alebo neetického správania.

PODÁVANIE OZNÁMENÍ OZNAMOVATEĽMI

Oznámenie možno zrealizovať cez:

WEBOVÝ FORMULÁR

www.skupinazse.sk/wbl

POŠTU

Oznámenie podávané poštou je potrebné smerovať na adresu spoločnosti skupiny ZSE, ktorej sa podanie týka, s uvedením adresáta - zodpovednej osoby, resp. Compliance Managera a poznámkou na obálke „Dôverné - neotvárať!“:

Západoslovenská energetika, a.s./Energetika Slovensko, a.s./
Západoslovenská distribučná, a.s./ZSE Energetické služby
s.r.o.

Compliance Manager
Čulenova 6
811 09 Bratislava

E.SK Centrum služieb s.r.o./
Východoslovenská distribučná, a.s./E.SK Call centrum, s.r.o.
Zodpovedná osoba
Mlynská 31
042 91 Košice

E-MAIL

Podozrenie na protiprávne konanie môžete nahlásiť zaslaním e-mailu na nasledovné e-mailové adresy:

- Západoslovenská energetika, a.s.: whistleblowing@zse.sk
- Energetika Slovensko, a.s.: whistleblowing@esk.sk
- Západoslovenská distribučná, a.s.: whistleblowing@zsdisk.sk
- E.SK Centrum služieb, s.r.o.: whistleblowing@vseholding.sk
- Východoslovenská distribučná, a.s.: whistleblowing@vsdas.sk
- E.SK Call centrum, s. r. o.: whistleblowing_eskcc@vseas.sk

Váš e-mail bude doručený priamo príslušnej zodpovednej osobe.

ĎALŠIE ORGÁNY PRÍSLUŠNÉ NA PRIJATIE OZNÁMENIA

Ak majú oznamovatelia dôvodné obavy, že by ich oznámenie nebolo v skupine ZSE objektívne preverené, môžu sa podľa zákona obrátiť aj na orgány príslušné na prijatie oznámenia podľa zákona.

Ide o Úrad na ochranu oznamovateľov, prokuratúru alebo správny orgán príslušný na konanie, prípadne inštitúcie, orgány, úrady alebo agentúry Európskej únie.

PRIJATIE A EVIDENCIA OZNÁMENÍ PODĽA ZÁKONA

Zodpovedná osoba všetky prijaté oznámenia zaregistruje a zaeviduje v osobitnej evidencii s dôrazom na ochranu identity oznamovateľa a dodržiavanie mlčanlivosti v súlade so zákonnou úpravou. Po doručení oznámenia zodpovedná osoba bezodkladne notifikuje oznamovateľa o prijatí oznámenia, a to v lehote do siedmich dní.

PREVEROVANIE OZNÁMENÍ PODĽA ZÁKONA

V skupine ZSE preverovanie oznámení zabezpečuje zodpovedná osoba, spolu s vyšetrovacou komisiou. Počas celého procesu šetrenia sa striktné dbá na dodržiavanie mlčanlivosti ohľadom totožnosti oznamovateľa, totožnosti dotknutých osôb, ako aj a o zistených skutočnostiach. V prípade, ak je oznámenie potrebné doplniť o ďalšie informácie alebo dôkazy, zodpovedná osoba bezodkladne kontaktuje oznamovateľa. Zo šetrenia sa spracuje správa, ktorá je určená manažmentu zamestnávateľa. Spolu so správou manažment obdrží aj návrh odporúčaní a nápravných opatrení (ak je to uplatniteľné), aby došlo k náprave a súčasne, aby sa neželané situácie u zamestnávateľa nezopakovali (napr. sa odporúča organizačné zmeny, zmeny v IT systémoch, vyvodenie zodpovednosti voči zamestnancom porušujúcim predpisy a pod.).

OCHRANA IDENTITY OZNAMOVATEĽA A INFORMOVANIE OZNAMOVATEĽA

V prípade, ak má nastať v kontexte oznámenia po posúdení zodpovednej osoby postúpenie oznámenia na príslušné orgány, zodpovedná osoba zabezpečí ochranu identity oznamovateľa v súlade so zákonom. Na postúpenie oznámenia je potrebný súhlas od oznamovateľa, pričom, ak by oznamovateľ súhlas neudelil, oznámenie bude postúpené v anonymizovanej podobe.

OCHRANA OZNAMOVATEĽA PREDVÍDANÁ ZÁKONOM (§ 3, § 5, § 12 zákona)

Status tzv. chráneného oznamovateľa podľa zákona (§ 3 a § 5 zákona)

Pri oznámení závažnej protispoločenskej činnosti môžu oznamovatelia požiadať prokurátora alebo správny orgán, ktorý je príslušný oznámenie prešetriť o status tzv. chráneného oznamovateľa.

V prípade, ak prokurátor alebo správny orgán žiadosti oznamovateľa vyhovie a poskytne mu status tzv. chráneného oznamovateľa, bude to znamenať, že zamestnávateľ nemôže urobiť akýkoľvek úkon voči oznamovateľovi, s ktorým oznamovateľ nesúhlasí, bez súhlasu Úradu na ochranu oznamovateľov.

Status tzv. chráneného oznamovateľa podľa zákona zaniká:

- a) doručením písomného oznámenia chráneného oznamovateľa o vzdaní sa ochrany Úradu na ochranu oznamovateľov,
- b) skončením alebo zánikom pracovnoprávneho vzťahu chráneného oznamovateľa u zamestnávateľa,
- c) uplynutím troch rokov od skončenia trestného konania alebo konania o správnom delikte; ochrana však nezaniká, ak sa trestné konanie skončí postúpením veci inému orgánu,
- d) odsúdením chráneného oznamovateľa za trestný čin krivého obvinenia alebo za trestný čin krivej výpovede a krivej prísahy v súvislosti s urobením kvalifikovaného oznámenia, alebo
- e) doručením písomného oznámenia orgánu, ktorý poskytol ochranu, zamestnávateľovi, ak sa preukáže, že kvalifikované oznámenie nie je konaním v dobrej viere.

Pozastavenie účinnosti pracovnoprávneho úkonu podľa zákona (§ 12 zákona)

Zákon tiež oznamovateľom umožňuje aj tzv. následnú ochranu, ktorá spočíva v pozastavení účinnosti už vykonaného pracovnoprávneho úkonu zamestnávateľa voči oznamovateľovi.

Oznamovateľ musí podať žiadosť Úradu na ochranu oznamovateľov v lehote do 15 dní odo dňa, keď sa o takomto pracovnoprávnom úkone dozvedel. Ak Úrad na ochranu oznamovateľov žiadosť vyhodnotí kladne a pozastaví účinnosť pracovnoprávneho úkonu, oznamovateľ sa v lehote do 30 dní musí obrátiť na súd s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia (§12 zákona). Oznamovateľ má možnosť požiadať tiež o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci Centrum právnej pomoci. V týchto prípadoch platí, že oznamovateľ má nárok na právnu pomoc aj keď nespĺňa kritérium materiálnej núdze (§ 20 zákona).

OZNAMOVATEĽ PODĽA ZÁKONA

Podľa definície § 2 zákona je oznamovateľom fyzická osoba, ktorá v dobrej viere urobí oznámenie orgánu príslušnému na prijatie oznámenia (Úradu na ochranu oznamovateľov, prokuratúre alebo správneho orgánu) alebo zamestnávateľovi.

Nad rámec uvedeného tiež platí, že oznamovateľom je aj ten, kto v dobrej viere:

1. **urobí oznámenie a jeho pracovnoprávny vzťah alebo iný obdobný vzťah sa skončil**, ak sa dozvedel informácie o protispoločenskej činnosti počas tohto pracovnoprávneho vzťahu alebo aj iného vzťahu (dobrovoľnícka činnosť, stáž, činnosť SZČO na základe zmluvy a pod.),
2. **urobí oznámenie a jeho pracovnoprávny vzťah alebo iný obdobný vzťah ešte nevznikol**, ak sa dozvedel informácie o protispoločenskej činnosti počas výberového konania alebo v rámci predzmluvných vzťahov,
3. **urobil oznámenie anonymne** a jeho totožnosť bola odhalená,
4. **zverejnil informácie o protispoločenskej činnosti**, ktoré sa dozvedel počas výberového konania alebo v rámci predzmluvných vzťahov a jeho pracovnoprávny vzťah alebo iný obdobný vzťah ešte nevznikol alebo počas trvania pracovnoprávneho vzťahu alebo iného obdobného vzťahu alebo po skončení pracovnoprávneho alebo iného obdobného vzťahu.

Oznamovateľ si môže uplatňovať ochranu podľa zákona, len ak informácie zverejní z dôvodu, že:

- 4a. urobil oznámenie prostredníctvom vnútorného systému preverovania oznámení a nebol oboznámený s výsledkom preverovania oznámenia alebo neboli prijaté vhodné opatrenia a následne urobil takéto oznámenie orgánu príslušnému na prijatie oznámenia a nebol v primeranej lehote oboznámený so stavom preverovania alebo s výsledkom preverovania,
- 4b. urobil oznámenie orgánu príslušnému na prijatie oznámenia a nebol v primeranej lehote oboznámený so stavom preverovania alebo s výsledkom preverovania,
- 4c. je dôvodná obava, že protispoločenská činnosť môže predstavovať bezprostredné alebo zjavné ohrozenie verejného záujmu, alebo
- 4d. je dôvodná obava, že v prípade urobenia oznámenia orgánu príslušnému na prijatie oznámenia by oznamovateľovi hrozil postih alebo vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu hrozí, že orgány na prijatie oznámenia nezabezpečia nestranné a nezávislé preverenie skutočností uvedených v oznámení.

ĎALŠIE MOŽNOSTI OCHRANY PRI MOŽNEJ ODVETE ZO STRANY ZAMESTNÁVATEĽA

Podľa právnej úpravy platí, že ochrany sa môžu domáhať aj iné osoby, ak čelia odvetám v súvislosti podaním oznámenia, ktoré podal niekto iný. Môže ísť o:

- a) blízku osobu oznamovateľa,
- b) fyzickú osobu – podnikateľa alebo právnickú osobu, ktorú oznamovateľ ovláda, v ktorej má účasť, v ktorej vykonáva funkciu člena orgánu právnickej osoby, alebo pre ktorú vykonáva pracovnú činnosť,
- c) fyzickú osobu – podnikateľa alebo právnickú osobu, ktorá ovláda právnickú osobu, v ktorej má oznamovateľ účasť alebo v ktorej vykonáva funkciu člena orgánu právnickej

- osoby,
- d) osobu, ktorá oznamovateľovi poskytla pomoc v súvislosti s oznámením, a
 - e) zodpovednú osobu alebo osobu, ktorá sa podieľa na plnení úloh zodpovednej osoby.

Odvetou môžu byť rôzne úkony zamestnávateľa, medzi iným napríklad výpoveď, pozastavenie činnosti, disciplinárne opatrenie, zmena miesta výkonu práce, nepriznanie odmeny, nátlak, zastrašovanie, šikana, nepredĺženie zmluvy na dobu určitú, predčasné ukončenie zmluvy a pod.

Ak sú tieto osoby presvedčené, že napr. výpoveď alebo iný pracovnoprávny úkon, ktorý voči nim vykonal zamestnávateľ, je postihom za podané oznámenie (a oni sú príbuzní oznamovateľa alebo oznamovateľovi poskytli pomoc) môžu sa obrátiť na Úrad na ochranu oznamovateľov (žiadosť ohľadom pozastavenia účinnosti právneho úkonu v zmysle § 12 zákona), alebo na súd so žiadosťou o nápravu alebo náhradu nemajetkovej ujmy.

Každý oznamovateľ alebo vyššie uvedené osoby tiež môžu požiadať Úrad na ochranu oznamovateľov o začatie

konania o priestupku alebo konania o uložení pokuty voči zamestnávateľovi.

Úrad na ochranu oznamovateľov je oprávnený uložiť pokutu tomu, kto:

- a) hrozí postihom, pokúsi sa o postih alebo postihne oznamovateľa v súvislosti s urobením alebo zverejnením oznámenia,
- b) poruší povinnosť zachovávať mlčanlivosť o totožnosti oznamovateľa alebo o totožnosti dotknutej osoby alebo
- c) ak sa pokúsi zabrániť alebo bráni urobeniu alebo zverejneniu oznámenia, a to v prípade preukázania viny. V prípade, ak sa preukáže vina páchatel'a ide o spáchanie priestupku v zmysle § 18 zákona o ochrane oznamovateľov.

Úrad na ochranu oznamovateľov tiež môže uložiť pokutu tomu zamestnávateľovi, ktorý urobí voči oznamovateľovi pracovnoprávny úkon bez súhlasu Úradu na ochranu oznamovateľov, ak sa súhlas vyžaduje alebo ak hrozí postihom odvetným opatrením alebo sa pokúsi o postih odvetným opatrením voči oznamovateľovi alebo ďalším osobám.